

nummer 12 kpl.

JARL HEMMER

NORDAN

HOLGER SCHILDTS FÖRLAG

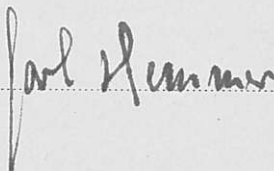

Denna bok är år 1936 utvald av
Finlands Svenska Författareförening
för dess passiva medlemmar,

tryckt i 500 numrerade
exemplar, varav detta är

N:o 160

och egenhändigt signerad av

JARL HEMMER

N O R D A N

HELSINGFORS
HOLGER SCHILDTS FÖRLAG

HELSINGFORS 1936
CENTRALTRYCKERIET

I

STRÖMSTAREN

Strömstaren sitter vid isbrämad fors. I
timmar han stirrar
in i de sugande, gurglande virvlarnas natt.
Ljudlöst dyker han ned och länge i djupet
sökande, mörkerbesatt. han irrar,

Forsen dånar om död. Då synes med ens han
åter
uppe på glasgröna, gnistrande isen intill,
och som befriad från allt mot stigande solen
han låter
klinga ur strupen en drill.

Strömstare, viskas det ej att du varit en
susande svala,
innan du ringades in av vinterns förlamande
länk?
Frostig, förkrympt vart din värld. Hur kan
du ditt öde betala
dock med en klingande skänk?

Broder, jag vet det för väl! Jag själv som
en svala har svingat
högt över skogar och hav och kyrkor med
glimmande kors,

ända tills vintern bröt in, den vinter som
allt för mig tvingat
hop till en frostpinad fors.

Fången jag är såsom du av det sugande dju-
pets hunger,
kastar mig nattblind ned i virvlarna, svarta
och grå,
stiger ur mörkret igen, och — heliga under!
— jag sjunger,
sjunger mot solen ändå.

V I N T E R F J Ä L L E T

Som en andesyn för ögat växer fjället fram.
Dvärgskogshårig välver det sin mannaludna
bringa,
men i rymden reser det en vinterisig kam.
Stjärnor, silversträngade, kring vita hjässan
klinga.

Forsar larma, skogar kvida, vargens hets-
jakt går.
Fjället gnistrar till en stund och somnar
snötungt åter.
Halvvägs på dess branter irra några mänsko-
spår,
kröka nedåt dalen snart, där livet gläds och
gråter.

Intet mäkta mänskokrypens anlopp mot ett
fjäll.
Lugnt det mumlar något ut i natten, hundra-
mila,
lindar kring sitt huvud några moln till
sovarfäll
och går åter stumt och stort och stjärnbelyst
till vila.

Heta hjärta, du som stormar blint mot
bittra sår,
du som jublar en sekund i fåfäng fröjd och
vinning,
glöm ej fjället, där det tryggt och tusen-
årigt står
med en evig, isig visdom kring sin siar-
tinning!

A N D E N A T T

Vattenfallet morrar som en tiger,
kedjad i den brustna klippans mitt.
Ur dess gap av sten i natten stiger
urtidsröken, vitt i vitt,
böljar frostigt upp mot skyn i vågor,
regnbågsbrinnande av norrskenslågor.
Allt är norrsken, månljus, stjärnor, dimma.
Nu är andarnas och dödens timma.
Jag hör tysta skritt.

Dimman flämtar, breder ut sig, slukar
fjällen, himlen i sitt jättesvep.
Alla stjärnor drunkna i dess dukar,
blodögd måne bleknar, strypt av töckenrep.
Kalla gästar genom rymden simma.
Ännu andas norrskenet en strimma
in i blinda dimdjup, vitt i vitt.
Livet slocknar. Nu är Intets timma.
Andarna ta sitt.

FYRA LEGENDER

RILKA, LAPPLANDS JOB

I

Redan Krist, den vite, vandrat
genom Lapplands skumma skogar,
strålande som svan om våren,
fruktansvärd av ljus och mildhet.
Guden Tjermes drog förgrymmad
med ett muller bortåt fjällen,
allting fick en annan skepnad,
obegriplig till en början.
Sinad sjönk var trolldomskälla,

varje fjällsjö, dubbelbottnad,
kunde lodas nu, och ingen
fisk ifrån det lägre valvet
spratt i dagen, gyllenfjällig.
Ingen rök låg längre över
dalarna, där underjordens
folk satt samlat kring sin gryteld,
medan ovan deras huvud
jorden släppte ångan genom.
Varje sejdsten, fordom struken
röd av blod och gul av rentalg,
lik en bruten gubbe stod den,
grinande i bittra svälten,
tvättad blott av tomma regnet.

Men på fädrens gudar trodde
mången än i munlyckt lönndom,
icke minst den vittberömde
Räynni-Rilka, renens furste.

Varför frodades hans boskap,
medan vargadräpt vart andras
och fast mossan tröt i missväxt?
Varför var hans kvinna flinkast,
grann som tranbär att betrakta,
full av ljuvlig must som hjortron?
Varför skapades hans söner
breda såsom björnens bringa,
smidiga som unga tjurar?
Varför vann han ständig medgång?

Ingen visste det, och Rilka
gömde girigt gåtans nyckel.

Varje senhöst, snöpfungstiden,
när hans renhjord låg församlad,
hållen hop av ilsket hundskall,
medan slakt och parning pågick
och på blodbestänkta drivan
ungtjur efter ungtjur miste

mandomsmärket, söndertuggat
av förfarna karlars tänder,
— då kom Rilka, tog ur skocken
tvenne av dess bästa dragdjur
och till sist den vita tjuren,
hjordens orörbara smycke,
vigd åt själve Krist, det sades.
Utan ord han drev dem dädan,
tjudrade de tre på gården,
väntande välkommet väder.

När så första snöstorm svepte
grå som aska över nejden,
drog han på sig helgdagsskruden,
pinglande av silversmiden,
och sin bästa pesk däröver.
Lönnligt lastade han ackjan,
spände för de snabba djuren
med den vita renen mitterst
och försvann som storm i stormen.

Pesk — lapsk vinterpäls av renskin.

Ingen visste vart, och ingen
fann ett utspår av hans mede.
Ty i ring på ring i skogen
rände Rilka runt sin hemgård,
sinnrikt slingrande sig bortåt,
tills han nådde fjällen, yrde
upp bland dem, ett moln bland molnen.
Sist han väste ned i snöstinn
dal, där allt i drivor dränktes.

Först när nästa snöstorm vargtjöt
över taket, kom han åter,
dök ur dunklet plötsligt, dragen
blott av två förödda renar,
själv en jämmerbild att skåda,
trasig, svulten, utan smycken.
Djuren raglade där ute
liksom Rilka över tröskeln.
»Vargen!» stönade han dödstrött,
sjönk med lögnen bort i bädden. —
Vita renen var försvunnen.

Ingen visste var han färdats.
Blott en fjärran, bortglömd sejdsten
vid den strida vildmarksforsen
hade sett hans stål i strupen
på den vita, helga renen,
hade känt det heta blodet
spruta mot sitt kalla klippbröst,
hade hört två mänskoläppar
mumla glömda trolldomsböner,
hade sett två mänskohänder
offra heligt kött och silver
vid sin fot i strömmens virvlar.

Rilkas hustru sporde intet.
Och han sejdade var vinter.

II

Åren gingo. Då kom ofärd
störtande som stenigt fjällskred
över Rilkas hårda huvud.
Äldste sonen föll i renfejd
emot tjuvarne i öster,
samma sommar stöp den andre
på ett plundringståg, ett rättvist,
mot ett svekfullt Ishavskloster.
Rilka mulnade till sinnes.
Men när hösten kom och siste
sonen med en bruten åra
slukats av den branta forsen
just där fadern hemligt sejdat,
sviktade hans tro på Tjermes,

där han satt i kalla stugan
utan söner, utan livsfrukt,
medan hustrun grät sig helsot.

Norrskensvintern gick till ända.
Nästa vår var hustrun borta,
blödd till döds av ofött foster.
Mulen Rilka gick ett månvarv,
tog sig så en annan kvinna
ifrån söder, hon var strängögd,
kall i bäddens heta hudar,
och med Skriftens syndagissel
sargade hon svårt hans sinne.
Men en liten dotter, dunmjuk
som en dopping, gav hon honom.
Och hans renhjord endast växte,
än stod rikedomen åter,
än låg makten i hans händer.
Sågs en myggsvärm över dalen,
tallös mer än tundrans tuvstrån,
vällde där från fjällets väggar

ned en vårflod, skumvit, vida
stänkande, då sade folket:
»Se, det liknar Rilkas renar!»
Vid det talet sken hans panna,
och ur svarta ögon lyste
som en nattsol maktens guldglans.
Och han sejdade som fordom.

III

Då kom rensot över landet.
Västifrån den kom en sommar,
väste vingsnabb vart den ville
lik en övermäktig skogsbrand
under sky, som spydde eldbloss.
Pestens fågel, vit och vargul,
blott han såg en ren med Rilkas
märke klippt i ludna örat,
genast satt han mellan hornen,
satt där stum, tills djuret störtat;
susade till nästa hjässa.
Dag och natt i Lapplands ringa,
torvbeklädda tempel ringde
börens klockor, och vid dörren
skockade sig folket knäböjt.

Rilkas kvinna tog till orda,
där hon stod på stugans lergolv:
»Man, besökelsen är inne.
Tryggare det finns en klippa
än din arma renhjords ryggar,
fastare än fåfäng vinning.
Följ mig, man, jag känner vägen.» —
Rilkas bröst av ångest brände.
Dovt, förbannande ur fjällen
guden Tjermes' hot förnam han.
Dock, till torvbeklädda templet
följde han i nöd sin kvinna,
böjde knä vid altarkransen,
men hans dolska bön vart denna:
»Vite Krist, du fruktansvärde,
än har jag en talrik renhjörd
borta i de östra fjällen.
Skona den, och jag vill vända
allt mitt sinne till din mildhet!
Nedlägg med din säkra båge
pestens fågel! Jag vill offra
dig det dyraste jag äger,

dottern min, som dopping dunmjuk,
blott du skonar mina renar,
rätar upp min rikdom! Amen.»

Sval och lycklig grydde sommarn.
Men med ens föll pestens fågel
ned ur skyn, från väster flög han
ända till de östra fjällen.
Hela Lappland stank av liklukt,
hösten såg en gruvlig gravgård.
Aspen skalv i ständig frossa,
videts löv, av frosten bitna,
ryste rött kring vita kotor,
grinande mot sista solen.
Vintern kom, och vargens käftar
slukade vad soten skonat.
Rilka tänkte: »Det är hämnden
för mitt svek mot nye guden,
offerlöftet som jag brutit.
Vite Krist, du undrens furste,
dyra bytet bär jag till dig,

skänk i gengäld mig min renhjord!»
Varsamt lyftade han dottern
på sin arm, försvann mot kyrkan,
vände tung fast tomhänt åter.
Spörjande såg hustrun honom
in i ögat, tills hon vettvill
sprang ur stugan och vart funnen
stel och död i dyster dymark.

Då var även mannen mogen.
Skulden skällade hans hårda
hud, i vanvettssyner sjönk han.
Ingen ren han ägde mera,
inga söner, ingen kvinna
tröstade den ömkansvärde.
Ingen vakthund drev med vita
betar bort från tröskeln trashank.
Mellan dödingar i stugan
vacklade han ångestkramad.
Tvenne späda andehänder
sökte dag och natt hans strupe,

icke klamrande omkring den
tillitsfullt som sista gången
där i skogen nära kyrkan.
Hårda, hämnande de kvävde
med ett grepp som tvenne tänger,
utan hull kring nakna kotor.
Så en natt på sölat lergolv
stöp han, strypt av sina syner.

Bistrare än Skriftens lagar
äro Lapplands. Ingen himmel
lyste Rilka till ett under
av förbarmande och soning.
Oförstådd av Krist den vite,
och försmådd av fädrens gudar
roddes Rilkas ande över
Toll-Johk, dödens mörka ström.

MUNKEN FOMIN

I

Fomin, munk vid Ishavsklostret,
frommast bland allt brödrskapet,
han som slog var midnattsmässa
pannan hårt mot kyrkans stengolv,
även han i späkta köttet
kände brännande sin påle.

Ofta gick där över gården
Fenja, skoltlappsfläckan, smidig
som en lekatt och med ögon
outgrundliga som renens.
Men inunder armodsdräkten,
blott till helgen purpurpyntad,
böljade en sjö av vällust,
svallade i slanka lemmar.

Fomins blickar tändes heta.
Bort rann helgelsen från honom,
bort rann Kristi klara vatten,
blott ett vidrigt gift rann åter.
Och en natt vid helga mässan
svek han allt, försvann i mörkret,
trängde in i torvklädd koja,
lade sig hos varma ungmön.

II

Tiden gick. Han nämndes helig,
men hans samvete var sårigt,
läktes ej av bönens balsam,
ej av gissel, ej av flickans
sorglöshet och snara gifte.
Sist en dag för brödraskapet
yppade han svarta skulden,
sveket mot sitt helga löfte.
Klostrets äldste tog till orda,
vördnadsvärde igumenen:
»Son, ditt brott är svårt att sona.
Välj dig själv en väg till räddning.
Dock, ett minnesmärke bör du
sena tider till begrundan
resa över synd och soning.»

Fomin grubblade ett månvarv,
tog den största ibland säckar,
vandrade till Ishavskusten,
ökensandig, aldrig frusen.
Långt från klostret låg den icke,
endast tio verst, en dagsfärd.
Varje kväll med säcken sandfylld,
böjd mot marken under bördan
dödstrött återvände Fomin,
tömde den på klosterbacken.

Så i Lapplands klara sommar,
i dess vinter — grå en timma,
sedan mörknande till midnatt
eller flammande av norrsken —
så gick Fomin sonarstigen.
En gång vart han vargariven,
slagen lemmalytt en annan
av förförda flickans make,
skelögd lapp, som vädrat sveket.
Intet kunde boten hindra.

Haltande och härjad Fomin
tömde tusen tunga säckar,
åter tusenden på kullen
nära klostrets blå kupoler.

Tjugo år han hade slitit
dag för dag, och Syndens kulle
växte till ett soningsunder,
högt som kyrkans högsta lökar,
obegripligt att betrakta.

Då var Fomins värv fullbordat.
Somnande till döds han sade:
»Ljuvt var Fenjas heta famntag,
ljuvast dock att skulden sona.»

Han begrovs i Syndens kulle.
På dess krön ett mossigt stenkors
står med skrift, för sena släkten
att begrundande beskåda:
SKULD OCH BOT — HUR
TUNGA BÅDA!

FÅGELLEKEN

I

Lunnefågeln, muntre spjuvern,
ishavsviddens papegoja,
häckande på fjärran Henön —
varför pladdrar han som galen
»Njardi! Njardi!» när du nalkas?

Säg mig, vad blir icke sägen
under skira videts viskning
i den långa solståndsdagen,
utan nätter, utan skugga?
Drömmen virkar sina mönster
mjukt som ripans fjät på fjället.
Säg mig, vad blir icke sägen
vid ett nattsvart hav, när hundra
dödar skälla hest ur djupen?
Tanken timrar i det blinda
bild på bild till värn mot vanvett.

*

Vid Kornettåns branta strandbrink
byggde finske kolonisten,
bliven änklings nyss, sin stuga.
Furustocken kanthögg fadern,
taket lade Ree, hans långa
son, en blåögd sjuttonåring.
Hushjon togs från närmsta lappby,
Njardi hette hon, ett blandblod.

Vän var jäntan att betrakta:
under pannans breda båge
gömd av tunga ögonlocken
blundade den bruna blicken
halvmånformig, fylld av gryning.
Tyst med små men flinka fingrar
ordnade hon allt på gården.

Och det gick dem som det skulle.
Intet val ger ödemarken,
stigen slingrar dit den måste,
ingen korsväg, ingen tvekan.
Hastigt vid Kornettån spelte
livet upp sin Höga visa.
Skyggt den första sommarn kysstes
Ree och Njardi i en glänta
mellan löven, märkte varken
myggen eller fadersögat.
Vildare igenom vintern
kysstes de varhelst de ville;
gömda i välsignat mörker.

Men när våren kom, förgrymmad
fadern tog till orda, talte:
»Lyckan är en ö i havet,
den tör krympa hop, när första
nordanväder stormar stranden,
kyler kyssarna och yran.
Lätt är leken, svår är bojan.
Ro till Henön! Redan lastad
ligger båten med en yxa,
fiskedon och litet mera.
Sök att härda ut till hösten!
Och om då ni återvända
lika spelande till sinnes,
tar jag eder lek på allvar.»

Ree blott skrattade mot solen.
Njardi sade intet, steg i
båten och begynte staka
utför vattenknappa strömmen.
Snart försvunno kärleksgalna
barnen bortom nästa åkrök,
gledo hän mot vårligt Ishav,
hän mot obebodda Henön.

II

Kall och stormig vart den våren,
ringa sommarstiltjen även,
tyckte fadern, föll i tankar.
Många nordanväder riste
röstet på Kornettåns stuga.
Redan sjönk det stora ljuset
mot sin nedgång; bortom bergen
dröjde solen långa stunder.
Ifrån Henön hördes intet,
ingen kuvad yngling vände
hem igen, men fadershjärtat
våndades på ångerns halster.
Sist en dag vid Olsmässtiden
drog han hän till kustbyn, lejde

fyra lappar till bemanning
på den största båt som fanns där,
seglade mot fjärran Henön,
skugglikt simmande i diset.

Sällsamt, sällsamt sannerligen! —
Dragen vaksamt högt på stranden,
onåbar för våg och månflod
låg de ungas farkost oskadd.
Längre upp i lä av klippan
stod en koja, dels av stenar,
dels av torvor, ris och kvistar.
Utanför på backen blänkte
ben av torsk och lax och äggskal,
samlade i stora hopar.
Inne stod en sotig eldstad
och av lena gräs ett läger.
Allting vittnade om välgång.
Blott de själva voro borta,
liksom resta ned i jorden
eller svingade till himlen.

Lapparna begynte mumla
glömda böner, fadern sökte
ön igenom — allt förgäves.
Men en storm av pladder yrde
över ön, från varje buske,
varje tuva skrek det: Njardi!
Vuxna lunnar, deras ungar,
redan flygga, alla golo
såsom galna: Njardi! Njardi!

Fadern tänkte litet, talte:
»Välförklarligt. När de båda
plundrat bona, hörde fågeln
namnet ofta och tog efter.»

Ingen gillade hans infall.
Trolskare var gåtan, bättre
måste lunnens läte tydas!

III

Länge taltes där i trakten
ej om annat än om undret
som på öde Henön timat.
Drömmen virkade sitt mönster
mjukt som ripans fjät på fjället,
stormen svepte sägnen vida
över ändlös vinterdriva.
Ett stod fast: bland dödingsfolket
funnos de förvisso icke,
dessa sälla som försvunnit.
Gamle Salkku upplät munnen:
»Ungdomskärleken har vingar,
stora, starka, varma vingar.
Lättare än lunnefågeln
lyfter han från nödens näste.

Jag har sett de unga segla
som en fjällvråk mellan molnen,
än i norrsken, än i solljus,
saligt skrattande åt sorgen.» —
Vist han talat, tyckte alla.

Efter många år en färdman,
kommen västanfrån, förtalte
att en fångstbåt tagit barnen
välbehållna till Varanger;
att de bodde gott i Norge,
vuxna nu, i egen stuga,
hade barn och bröd och renar.

Ingen trodde dylik dårskap,
sägnen var den övermäktig.
Bättre, trolskare det måste
gått dem, dessa dyrkansvärda!

Så vart Njardis namn ett tecken,
heligt snart, i hela nejden.
Lunnefåglarna på Henön
ropa det i dag som fordom.
Och om våren, då två unga
sitta under skira videt
och i yrsel deras ögon
saligt vidgas mot varandra
Njardi! viska de i kyssen.

G U L D E T

Långt från söder Kolho kommit,
fångad av den gyllne febern.
Vid en grund och grusig flodbädd
vaskade han vår och vinter,
vaskade i solig sommar,
då i skyn den gyllne kulan
aldrig sjönk bak bergens kammar.
Lika gula Kolhos ögon
glimmade i girig guldtörst,
krympte hop i juniljuset,
vidgades mot vintermörkret,

lyste lystet över kornen
som han siktat ut ur sanden.
I en läderpung vid bröstet
gömde han dem, ej i hybblat
som han rest av några stockar
uppe på den nakna backen.
Bytet sålde han till söder,
svalt ibland, men bidde tiden,
väntade var dag ett under.

När den bistra vintern bredde
famnstjock is på vaskningsviken,
högg han sig ett hål i glaset,
icke genom det, men ständigt
djupare, ju mera brunnen
frös sig fram mot sandig botten.
Sist som i en orgelpipa,
dönande av strömmens röster,
stod han där med spett och hisskorg,
grävde i det frusna gruset.
Och han vaskade som vanligt.

Långsamt dyra stoftet växte
i hans pung. Det usla hybblat
stöttades med nya stockar,
och en koja, mest en torvhög,
hyste snart en ko, en särling
här i renens vilda rike.
Då fann Kolho stunden kommen,
skrev ett brev med valkig näve
till sin kvinna, som han lämnat
sörjande i bördig hemby;
sände brevet med en färdman.

Kvinnan kom. En hemlig brudnatt,
en som ej kan tagas åter,
band med kropp och själ dem samman.
Som till paradiset kom hon
gömmande i bröstet drömmar,
vilka glödde mer än guldets.
Men besviken vart hon bittert.
Mest i stugan övergiven
satt hon, huttrande vid härden.

Vintern ven ur is och mörker
genom väggen, våren skänkte
ljus och mygg, men ingen värme.

Kolho vaskade vid stranden.
Tvenne munnar måste mättas,
fast en enda var för mycket
nu när turen tröt, när snikna
strömmen ständigt sköljde mindre
guldsand mot förbannad flodbrädd.

Snart var läderpungen sinad,
kon förfrös i frostigt viste,
svälten smög sig över tröskeln.
Hustrun blickade med bleka
ögon på begravda hoppet,
talte intet, tänkte mera.
Kolho vaskade förtvivlat,
väntade det gyllne undret,
det som skulle allting vända.

Och en dag i nötta baljan
låg där lysande en guldklump,
svarvad blank av strömmen, större
än en tranas ägg på tuvan.
Kolho lyfte den i ljuset,
tryckte den mot bröst som dödligt
bultade i säll bestörtning.
Kramande sin sena räddning,
rusig, salig sprang han hemåt.
Nu var nöden överstånden,
nu var rikedomerna kommen,
nu var allting annorlunda.

Ingen rök steg ur hans skorsten.
Ingen mötte på hans tröskel,
ingen sågs i stugan heller.
Den var tom som tundran. Borta
var hans hustrus ringa bohag,
päls och pjäxor hängde icke
över sparren under taket.

Blott en näverbit på bordet
låg med några ord till avsked.
Stel han läste, lät den ligga.

Kolho tog sin guldklimp. Långsamt
vacklade han ned till stranden,
slängde skatten bort i floden.
Men en bullersten mot bröstet
lyfte han, en grå och skuldtung,
pressade den hårt intill sig
och gick stum i strömmen ut.

II

D I K T A R E N

Ja, jag är svag i mycket. Och likväl:
jag äger jättestyrka om det gäller
att leva andras liv, ett liv som håller
ett hav av ljus och mörker i min själ.

Du hjärta, skummar ej en ständig flod
igenom dina sköra hallar?
Ej blott mitt eget, nej miljoners blod
där inne jublar, snyftar, svallar.

Hav tack, mitt öde! Det gör ont ibland,
när floden kokar bräddfullt het av plågor.
Men stort är äga denna strand
som stormas av all mänskolängts vågor.

T A G M I N A H Ä N D E R !

Så skänkte du mig en stund av ro,
kära, kära, en stund av ro
från vinande ödesvindar.
Var har du funnit den hemliga bro,
kära, kära, den gyllene bro
som leder till himmelens grindar?

Hur vandrar så säkert din lilla sko,
kära, din lilla sko på den bro
som bär över hungriga djupen?
Hjältar med svärd och stormande tro
störtat dit ned, där mörkren bo
djupt i de hungriga djupen.

Timrar av brinnande ljus din tro,
kära, kära, en godhetens bro
för tyngdlösa steg och trygga? —
Minns mig, när mörkret står vid min grind!
Tag mina händer och lys en blind
bort på din brinnande brygga!

D E N L J U S A G Å T A N

Du, som mig skänker godhet år från år
och stöder denna tro, så snar att svikta,
vad skall jag giva, som till tack förslår?
För fattig är min famn, för armt att dikta.

Jag står i kvällen vid din kära dörr
och stirrar tyst på några stackars skänker,
och samma gåta som så ofta förr
jag grubblar svarslös över, när jag tänker:

I många mänskors själar såg jag in,
allt ödsligare fann jag dessa riken.
Blott på en enda blev jag ej besviken.
Och varför fick just hon bli min?

MEN GÄSTAR JAG JORDEN—

I mitt liv ha två händer en rosengård sätt,
och händerna voro dina.

Det strömmar emot mig ur år som gått
en doftflod, som aldrig skall sina.

Och om jag dig lönat med köld som stack
och ord som din godhet stenat —
så glöm det! Och minns vart fattigt tack
jag viskat, fast skyggt och försenat.

Men gästar jag jorden om tusen år,
till livet ånyo vaknad,
då skall jag förnimma, var jag går,
en underlig, svidande saknad.

Och då skall jag söka all jorden kring,
tills dig jag har återfunnit
och åter samma välsignade ring
sitt guld kring vårt finger spunnit!

DEN FRÄMMANDE FÅGELN

Vem sände dig hit, du okända gäst,
just då mitt svärmod behövde dig bäst?

En afton, då askgrå skymning föll ned
över mitt sinnes förbrända sved,

och luften låg tonlös från jord till sky
och livet låg tungt på mitt bröst som bly —

då hördes där bakom min fönsterkarm
en tindrande sång, en livsglad och varm.

I rosenbusken där utanför
stämde du sakta ditt silverrör.

Ur öppnade fönstret allt klarare rann
en tonflod in mot en vakande man.

Den rann som ett ljusregn in i hans bröst,
och någonting tände sig där och tog röst.

Du sjöng hela kvällen och natten lång.
Visste du hur jag behövde din sång?

Du sjunger ännu, när i morgonen röd
tyst jag dig tackar, du hjälp i min nöd.

Vem sände dig inom min mörka grind?
En aning? En ängel? En okänd vind?

PÅ BERGET EFTER REGN

Se, under skumvita rymdernas kupa
skogarna glittra, mil efter mil!
Fåglarnas röster bli rika och djupa
efter det signade regnets stril.
Havet med vidderna nytvättat blanka,
ljusdränkt det brinner, utan ett slut.
Allt vad det bar i sin blick av kranka,
molniga tankar är struket ut.

Törstiga hjärta, skall du allena
lottlöst stå i förnyelsens stund?
Hemliga, tallösa trådar förena
jorden och dig i ett tyst förbund.
Fick du ej ständigt som hon ifrån ovan
allt vad du burit av klarhet och mod?
Öppna din skål för den flödande gåvan!
Rena dig, hjärta, i ljusets flod!

H Ö S T P Å B E R G E T

Nu rullar allt mot sin fullbordan,
stormskyar, löv och mänskoliv.
Det visslar i den vassa nordan:
riv, riv!
Riv sönder sommarns spindelvävar,
vräk varje lummigt liv omkull,
och krama hop med hårda nävar
till mull, till mull!

Nu snöras molnen säcktygstunga
kring jorden som en fånges rock. —
Statt upp och fyll med sång din lunga
dock, dock!

Det finns en port i denna trånga
och svarta värld, där gaster bo,
en solblå port, dit jag vill gånga.
Den heter tro.

B L O T T D U —

Ett steg blott skiljer den svarta dyn
från blommans skimrande snö,
ett steg mot solen, ett språng mot skyn,
en törst att i ljuset dö.

Men blomman slocknar i modlös höst,
när dagen blir tveksamt halv.
Blott du bär lyckt i ditt välvda bröst
ett djärvare himlavalv.

Dess dag upprinner när själv du vill,
dess natt är ditt eget val.
Och räcker din tro, kan dess sol stå still
som månen i Ajalons dal.

Du, människa, du är ej bunden dock
av mörker i sky och på jord.
Du bär bakom slutna ögonlock
ditt ljus och ditt varde-ord.

D E N R Ä D D A D E

Du vandrar som förr i en farans trakt,
där modlösa mil du tillryggalagt.

Men foten, som nyss var av kedjor tung,
bär uppåt för branterna, fjädrande ung.

Och spärras din stig av den stridaste flod,
du klyver dess virvlar. Din kraft är ditt mod.

Och möter en avgrund, en svindlande bråd,
vad svingar dig över? En gåtfull nåd.

Du bärs över bråddjupets undergång
som byggde dig ljuset en vingad spång.

O gamla och evigt förnyade lära:
att bära sig själv är det tyngsta att bära!
Men lätta bli stegen som styra förbi
ett själviskt jag med sitt jämmerskri.

Du vandrar i visshet. En själ är fri.

TROHETSFÖRKLARING

Så är det vår igen en gång.
Du hjärta, har du kraft till sång?

Ett blomstermoln står kring mitt hus
och sprutar mot mig snövitt ljus,
och in i varje mörksens vrå
nu går en våg av himlens blå.

Mitt blod blir yrt, min strupe ung,
ett enda bud jag känner: sjung!

*

Men möter mig till sist en vår,
som ej till lovsång mig förmår,
då, vänner, myllen stoftet ner
av en som icke lever mer!

Så länge varje vår som kom
lät en förhårdad födas om
och i hans hjärta övervann
all frost — så länge levde han.

DEN LYCKLIGES VISA

Hos de stora och stilla träden
växer jag tyst från dag till dag.
Hos de stora och stilla molnen
andas och drömmer jag.

Hos det strålande blåa havet
dricker min blick sin friska färg.
Hos de stjärnlysta, stränga bergen
suger min vilja mäg.

Jord, du är givmild mot den som dig dyrkar,
jord, du är rik som en varm ung mor!
När jag skall lämna dig, giv mig en himmel
härlig som du och stor!

LÅNGT FRÅN LAND.

Vida, dimblå, underbara
spegelsal av sol och dis,
fjärran, fjärran vill jag fara
i ditt tysta paradisi!
Lika snövit över, under,
gungar sommarmolnens bro.
Drick, mitt hjärta, dessa stunder
en omätlig ro!

Ut mot ändlöshetens tullar
över havets azurslätt
fågelkullar,
fågelkullar
vad ni glida lätt!
Och min båt, den glider, gungar
bort i solens vita brand.
Allting mörkt en själ betungar,
allt blev kvar i land.

Hav och himmel är en enda
öppen famn, varthän jag ser.
Återvända,
återvända
vill jag aldrig mer.

BRETONSK STYRMANSBALLAD

Gud bättre den, som inte tror
en kristen sjöman på hans ord!
Det var en halvklar djävuls natt,
en månnatt mitt på havet.

Vi hade gått för laber läns.
Då vart det stiltje, amen.
Men av ett vindlöst månsken spänns
var duk från däck till bramen.
Vi se med ögon på varann
som fasafyllda glänsa,
ett Pater noster ber var man,
där utan vind vi länsa.

»Rätt förut land! En klippig vik!»
från backen skrek utkiken.
Och ljudlöst som ett fartygs lik
vi svepa in i viken.
»Håll! Brassa, gossar! Ror i lä!»
kapten på halvdäck ryter.
Jag rullar ratten runt, men se,
spikrakt vår skuta flyter.

Hon susar in i en koloss
av berg, en svart och dimmig.
Men viken ringlar före oss,
en månorm, silverstrimmig.
På knä var man för livet ber:
»O Stella maris! Moder!»
Mot däckets droppar kallsvett ner
i bittersalta floder.

Då vet jag råd. Ned under däck
jag tumlar, stel av skräcken.
Jag formar där av drev och beck
det helga korsets tecken.

Jag tänder, rusar upp, får fatt
en lina, surrar stroppen,
och flammande i satans natt
går Kristi kors i toppen!

Om några segel ströko med
och röjeln rök på saken,
vad gör det, gossar? Vi fick fred
för djävulen och draken!
När branden i vår rigg var slut,
var allt vi sett begravet.
Och utan vind i minsta klut
låg skutan mitt på havet.

TURKESTANSKA BERG

(Efter S. Langskoy)

Mitt i den tomma, solförbrända stäppen
en hjord av rasande, vidunderliga hingstar,
som stegra sig mot molnen, vilka fly.
Nej, en förvildad krigshär av atlanter,
beredd att i sitt vanvett storma himlen . . .

»Ni kräla fromt där nere, låga dalar,
i träldom födda, trälar ni förbli!
Ett annat liv blev utmätt åt de starka,
för större öden kommo jättar till.
Vi ha fått nog av ödmjukt böjda ryggar
och dumma kval — vårt tålamod är slut.
Upp, hjältar! Trycken hårt mot hjässan
hjärmen
av is och snö, och låten brynjan lysa!
Vi storma uppåt, bräcka himlens mur
och spränga paradiset port med svärdet!» ...

Men nej, den Högste med sin jämviktshand
har kuvat deras vilda övermod
och lagt sin tyngd på deras ystra drömmar.
Blott stjärnorna, som spinna genom rymden
sitt silvernät, förnimma deras yrsel,
och örnarna, på segling ovan molnen.

KYRKORNA I RYSSLAND

Ni står där, en sörjande helgonhär,
som klätt sig i guld till Guds ära,
men plundrats på allt vad timligt är
och bara fått korset att bära.
Omvärvda av rövarnas smädeskrik
ni lyfta bedrövade hjässor,
och tyst är ert klockspels silvermusik
och tysta de brusande mässor.

Den altarvägg, som juvelsmidd blänkt
mot vaxljusens vita blomma,
nu stirrar den naken och blodbestänkt,
och vigvattenskaren stå tomma.
Vid ingångsvalvet en tidningskiosk
utskriker sin frälsning, den sista.
Men Kristusbarnet, som uppstod till påsk,
har somnat i kryptans kista.

Kring tornen med klockornas tomma hål,
kupolernas fjällande lökar,
står braket av lufteskadrarnas stål
och molnen av onda rökar.
Av hatord genombränd som ett såll
den brandröda rymden viner,
och väsande stiger från tusen håll
en jättekör av turbiner.

Ni vittrande kyrkor — kommer den stund,
då vargarna vika för lammen
och åter i strålande syskonförbund
ni avtvå smutsen och skammen?
Från Kaukasus' alper till Ishavets vik,
när nätterna tysta dala,
som eko av stummad silvermusik
jag hör hur kupolerna tala:

God är Rysslands vida himmel,
varm av tusen heta böner,
och i himlens blåa åker
våra gyllne lökar gro.

Utan slut är Rysslands himmel.
Frukten icke, döttrar, söner!
Ty i himlens blåa åker
våra gyllne lökar gro.

F L Ö J T E N

Ett kval är så skarpt och ett hjärta så skört,
och dock — vad det hjärtat kan våga!
Jag minns ej mer om jag drömt eller hört
om en indisk sångares plåga.

Han dömdes att dö för ett obekant brott,
blev kedjad i djungeln och bunden
med ryggen tätt mot ett bambuskott,
som sköt ur den fuktheta grunden.
Dock lät man hans högra hand bli fri
och lade en kniv i handen:
»Skär sönder dig själv, så vi slipper ditt skri,
när den borrar dig, bambutanden!»

Och snart rände stängeln sin spjutvassa topp
allt djupare in i hans bälte,
den gnagde sig genom hans brinnande kropp
och rev i hans lever och mjälte.
Den sög ur hans blödande ådror sin saft,
och över den döende fången
allt högre den lyfte sitt vajande skaft
mot vinden och soluppgången.

Då höjer han kniven. Sin pinas rör
skär han av med den fria handen,
och än av det ting, som hans kropp förgör,
han formar ett redskap för anden.
Med röret mot stönande läppar böjt
än hinner han något förklara . . .
Det darrar i jungeln en ton av en flöjt.
Och fågelrösterna svara.

M E M E N T O

Betänk, du överkloke räknare:
med slutna ögon går sömngångaren
på branter, där han obönhörligt störtar,
ifall han öppnar ögonen och vaknar.
Vad lyser honom? Är det tankens lampa?
Han tänker intet, vet ej var han går. —
Är det en magisk makt hos månens stråle,
som strök hans tinning, viskande: stå upp,
jag skall befria dig från tvång och tyngd!
Han störtar ej, om månen går i moln. —

Är det ett ljus ifrån en inre värld,
mer djärv, mer vingad än den värld av
kryckor,
där trött vi halta mellan tusen fakta?
En värld som ligger mitt i verkligheten,
trygg som en klippa, ogripbar som dimma?
Ett underjordiskt ljus ur själens natt,
långt säkrare, långt klarare än dagen?
Jag vet det ej —

Men när du nästa gång har klättrat upp
en millimeter på din forskarstege,
vars risk och bärkraft mödosamt du mätt,
och dina ögon vidga sig av spänning —

då glöm ej dåren, som från tak till tak,
från torn till torn går ovan alla lagar,
lätt, sovande och sorglös som en ängel,
med slutna ögon.

I E N T U N G V Å R

I denna tunga vår,
då det ser ut som all vår vilja vore
att smutsa jorden och oss själva,
i denna vår är gott att gå
bland blommorna på marken.
Det finns dock varelser, som stråla blott
och vissna stilla, när de strålat slut.
Nu skummar varje backe som en bränning,
en tyst men jublande, mot ljuset.
Vitsippor blott finns tusen gånger fler
än människor på jorden.
Och när vårt mörka drama blödt sig slut,
de skola växa över våra gravar
så stilla, strålande som alltid.

Vi spränga jordens anlete i trasor,
allt vildare bli dragen, som i stelkramp.
Men kring oss finns miljarder stumma väsen,
som bara bedja att få smycka
med leenden det anlete vi härja.
De vänta tålamodigt, vänta tysta.
De funnos före oss, de komma efter oss.
Ty leendet skall segra här till sist.

VAGGSÅNG FÖR EN VÄN

Din blick, en tröttnad källa lik,
snart speglar ingenting dess vik,
ej jord, ej himmelrik.

Var nerv i dig, som pinad skrek,
skall lösas upp bland älvalek
i skymning, tyst och blek.

Din tanke, som sitt styre bräckt,
skall sugas in av någon fläkt
i världens andedräkt.

Ditt hjärta, bränt av smuts och agg,
blir svalt från livets heta slagg
i månens midnattsdagg.

Men detta oförstörda, sista,
som brunnit innerst i ditt väsens sorgarhus,
kanhända skall det brinna som en gnista
i någon okänd rymd av ljus.

M Å N L J U S P Å B L Å I S

Månen speglar sig i havets blanka,
döda bröst av stålblå is.
Stelt står ljuset över stela slätter.

Minns du forna, ljumma sommarnätter?
Skenet sömmade sin silverranka
magiskt i en mörkblå sunnanbris.

Nu är allt tilländalupet,
dött i höjden, dött i djupet.
Ej en glimt från ovan väcker
bröstit, som en sömn betäcker.

Månens andebleka ljus förklarar:
jag är trött som du.
Stumt det vinterstela havet svarar:
allt är fruset nu.

H A V S K L I P P A N

Öde klippan bär en bräcka
i sin vågomsköljda vägg.
Ej ett flygfrö, ej ett strå
slår på hårda hällen rot.
Men i djupa rämnan häcka
fåglarna från viddens blå.
Dunmjukt lägga där de ägg,
skyddade för stormens hot.
Och en morgon kommer sist,
då ett moln av vita vingar
flammande mot solen svingar
upp ur klippans gråa brist.

Hjärta, varför darrar du? —

Bröst, som smärtsamt brast itu,
inga livets flygfrön gro
vid ditt valv, det stelnat jämna.
Bara i din bittra rämna
bygga längtans fåglar bo.
Tyst de växa, tills de lämna
flammande sin fristad sist.

Burna av en vingstark tro
lyfta de mot solen, solen
ur ditt lyte, ur din brist.

III

FÖRSVAR OCH HYMN

S V E N S K L Ö S E N

Hur länge, finska bröder, ha vi stått
med handen utsträckt till försoning,
den hand, som här med er har blödt och sått
och timrat genom sekler samma boning.
Vad gavs till svar? — »Hugg främlingshan-
den av,
den är en styggelse för varje finne!
Er enda plats i landet är en grav,
om ej på knä ni byta språk och sinne.»

Välan, så blir det icke vi
som smutsas ned i själen och förkrympa!
Höj skölden, svensk! Den lyser blank och
fri,
och armen som den bär kan ingen stympa.
Du broder ovän, har du väl betänkt
till vilken utvald lott du vill oss viga:
ju mer dig själv i hatets träsk du sänkt,
dess mer du tvingar oss att stiga.

För varje gång du måttar oss ett slag,
det är din egen själ som får ett lyte.
Väl bytt alltså! Kanhända du en dag
skall häpen se vem som gjort bättre byte.
Ett folk, som hamras hett på smärtans städ
och sänks i hatets kalla bad att släckas
— det folket stålar sig! Stark blir dess säd
och brytes ej som rör för vinden bräckas.

Du rycker icke upp ett gammalt träd,
vars rötter hela landet fylla,
och vräker du det kull — i led på led
det skjuter tusen skott ur stenig mylla.
Vad mäktar mot oss våld och hot?
Här föddes vi, här ämna vi förbliva.
Här är vårt hem, här går vår svenska rot
djupt under sommarns blom och vinterns
driva.

Tag från oss allt! Riv bort vårt fosterland!
Det landet i vårt bröst kan ej du plundra.
Vräk oss i graven, skotta den med sand!
Vi bida där i tjugo år, i hundra.
Du ser oss åter, när i brand
står östergränsen, Nordens gamla fäste,
och framom dem, som smädade vår hand,
vi hugga in, de härdade, de bäste.

Upp, svenskar, upp till värv och dåd!
Bland oss får ingen modlös digna.
Det är ej blott ett straff, det är en nåd
att stå bland dem som bistra gudar signa.
Den makt, som prövar blott de starke hårt,
den valde o s s! Och hur man oss förkättre,
vi skola stålas, luttras, varda bättre
och lyfta landet, landet som är vårt!

(Svenska dagen, 6 nov. 1933)

V Å R T S V E N S K A S V A R

(till dem som hoppas på vår [undergång])

Så har du oss äntligen sagt vad du vill,
du landsman med sinnet i svallning:
Vårt urbota brott är att än finnas till
och att icke vi dö på befallning. —
När samman vi smakade österns dolk,
då blödde vi båda med ära,
men se sig förrådd av sitt eget folk,
det ödet är bittrare bära.

Där brinna två lågor i Finlands gård.
Och stryper du ena ljuset,
hur mycket du ägnar det andra din vård,
var säker: det mörknar i huset.
Där växer ett vårdträd på tvillingrot.
Och kapar du ett av dess fästen,
för sent är vid stormfallet träd göra bot,
och masken och rötan tar resten.

Den blomning, som mognat ur knoppens
tvång,
har kanske du ensam den skapat?
Skall Nemesis tvingas att dikta en sång
med dystrare slut på det drapat?
Ju mer det blir grovt i vårt land och vrångt,
dess finare mala Guds kvarnar.
Så tumla ditt högmod ej alltför långt!
Jag hotar icke. Jag varnar.

Riv icke ifrån oss det land som är vårt!
Då springer det blodskuld i jorden.
Kränk icke den rätt, som vi murat så hårt!
Då rasar ett fäste i Norden.
Var såg du ett splittrat folk som bestod,
när gränsmolnen tändas och dundra?
En dag skall du ropa i armod och blod
på brodern, som nu du vill plundra!

T R O T S A L L T

Vid Svenska litteratursällskapets femtio-
årshögtid, Runebergsdagen 1935

Vår tid av ångest, jäsande och rå,
då hårda nävar forma om som lera
vad sekler skapat, trott och hoppats på,
vår tid förglömmer alltför lätt en sak:
det är ej makten som till slut står rak.
Det skenbart svaga skall på skansen stå,
när hat och våld och stål ej storma mera.

Vi människor ana innerst samma lag,
att saktmod är sin egen sköld och värja.
Och ändå gnistra klingorna till slag,
och ingen minns hur hastigt svärdens ärga.
Välän, låt hatet flamma! Ingen eld
förtär sin egen kraft som våld och väld.

Det svaga, räknat efter världens mått,
v i sett dess styrka mera än de flesta.
Vår stam, vårt svenska modersmål bestått,
hur hårda anlopp än vi haft att fresta.
Vårt språk var dömt. I Näsebackens kulle
begrovs det till högtidlig undergång.
Så tänkte man. Men ingen griftfärd skulle
förstumma sången, som var född av sång.
När han, vår störste, gick till evig ro,
han lämnade oss arvet av en tro.
Och lyssna: bred av toner går en bro
från Runeberg till alla dem som sjunga
i detta land sin sång på skandisk tunga!

Se bort i tiderna! En tallös kedja
av facklor ser du, tända hand ur hand.
Vad vilja de, vad ha de bett och bedja?
Att lysa Finland, våra fäders land.
Hur stormen strypande löpt an mot oss,
vi svinga osläckt andens fackelbloss.

Var provas de, vårt ödes dolda vikter?
Kanhända bortom stjärnehavets skum.
Kanhända i oss själva, i de rum,
där viljor födas, gärningar och dikter.
Blott ett är visst. Var än den månde gunga,
den vågskål, som vår framtids utslag ger,
vi måste lödig vikt i skålen slunga,
vi måste modigt offra mer och mer.

Säg, ha vi icke krafter nog? — Att hetsa
vårt språk, vår stam, det är att sammansvetsa
vad allt vi äga starkt och stort och gott.
Så var välsignad, du vår hårda lott!

TILL JEAN SIBELIUS

Vem gav dig denna makt
att tvinga fram i lösta flöden
allt bundet, allting outsagt
i ting och mänskoöden?
Var tog du kraft att sluta i ditt bröst
en värld av skogar, berg och stora hav?
Var tog du tonen, när du gav
tillbaka allting med förklarad röst?
Det stjärnljus, som i skymda rymder blossat,
det stumma kval, som bor i själens schakt,
allt bar du fram, till liv förlossat
i takt på takt.

Så lyssna, och du hör:
Nu spelar nära, spelar fjärranmila
i morgonstorm, i aftonvila
ett verk, som aldrig dör.
Du möter överallt din röst, din egen.
Och möter du en människa på vägen,
har något hon att tacka för.
Och går ett sus i ödemarkens tallar,
och hörs ett vallhjons lur från åsens knallar,
och växer trolldomsskuggan över mon,
och somnar insjön under silverkårar
— då lånar allt av dig sin ton.
Och knipans vingar genom blåa vårar,
och svanens spegelbild i solblankt sund,
och aftonstjärnans tal en andlös stund
— allt står med dig i tonande förbund.
Och brottas här ett öde under skyn,
och själen, nära att förtvivlad digna,
vill söka kraft att segrande välsigna
— då reser sig din bragd till föresyn.

Hav tack att våra stumma öden tona!
Hav tack för denna starka hand,
som med en oförgänglig krona
har krönt ett land!

ÖRTAGÅRDSMANNEN

Kantat vid Finska läkaresällskapets ett-
hundraårsjubileum. Musik av
Erkki Melartin.

Människan talar:

Människa föddes jag till, endast ett stoft,
ett ler,
hopblåst av andens vind, som allt till gestal-
ter tvingar.
Heliga ande, du som livets gåta oss ger,
även mitt bräckliga stoft skänkte du eld och
vingar.

Människa föddes jag till, danad att blomstra
och dö.

Efter min utmätta färd, aldrig till målet
hunnen,

mejas av lien jag ned, ett vissnande, intigt hö,
slocknar min tynande eld, förbrukad av livet,
förbrunnen.

Sällan i syskonförbund enas min själ och
mitt kött.

Än var mitt inre för svagt, när handling och
dåd det gällde,

än min sviktande kropp svek mig, förpinad
och trött,

just när min själ av kraft och brusande dröm-
mar svällde.

Dock, som en skräckmörk natt dagas och
skyn blir blå,
ande, även för mig ett räddande ljus du tände.
Vapnet du gav i min hand! Så lyssna, nu
sjunga de två,
sjunga min kropp och min själ om äntligt
besekrat elände.

K r o p p e n :

Fjättrad vid feberbädden jag låg
i ändlösa nätter och dagar.
Känner du smärtans brännande såg,
som eldtandad sliter och gnagar?
Svindlande, svarta djupet mig drog
nedåt i natt och förlamning.
Redan det isande Intet mig tog
hårt i sin ångestkramning.

Då kom du, och med varsam hand
löste du dödens fjättring,
lyfte mig åter till livets strand,
skänkte mig ro och förbättring.
Stilla du kom med din dryck, din kniv,
färdig att lindra och frälsa.
Örtagårdsman, ditt stål hette liv,
ditt gift hette räddning och hälsa!

Liksom man tvinande trädet beskär,
solsvedda jorden bestänker,
örtagårdsmästare, utsedd du är
att bryta förbannelsens ränker.
Vem gav dig vapnen, vem gav dig råd,
vem gav dig räddaregåvan?
Var det du själv, eller var det en nåd,
given din ringhet från ovan?

Läkaren svarar:

Jag vet det ej. Jag vet blott att jag strävat
i sekel efter sekel mot ett mål,
som ständigt vuxit större, ständigt svävat
i töcken bort, dem intet öga tål.
Det målet fångas ej med lins och stål.

Väl har jag mycket nått. Men ännu trampa
i blindo mina fötter nya spår.
För varje tum, belyst av tankens lampa,
en mil av gåtor för mig återstår.

Så vart min segeryra saktmod sist.
Ty hur mitt vapen skarpt och blankt jag
hårdar,
en spegel är det för min mänskobrist,
en ingångsdyrk till tusen skumma världar.

Du spørjer var jag makten fick ifrån?
Så spørj vem strid och segrar till oss sände!
En ringa del är min, det mesta lån
av livets Herre, alla gåtors ände.

K ö r :

Ja, hur ditt vapen skarpt och blankt du
härda,
en spegel är det för vår mänskobrist,
en ingångsdyrk till tusen skumma världar.
Vi spørja var du makten fick ifrån.
Så spørj vem strid och segrar till oss sände!
En ringa del är din, det mesta lån
av livets Herre, alla gåtors ände.

S j ä l e n :

Ni människor, finns en fotsbredd mer på jor-
dens gamla klot,
som icke blivit genomströvad av en mänsko-
fot?

Från pol till pol i uppmätt rymd bevingade
vi fara,
och lodat ligger varje hav, och kartlagt är
Sahara.

Men ännu finns m i t t dunkla land, så säll-
samt ringa känt.
I gåtfull storhet ruvar det med hav och kon-
tinent.

Träd, mänska, in i eget bröst och se i häpna
stunder
hur varje synrand drunknar bort i mil på
mil av under!

Kanhända tvekar du förskräckt att i mitt
 rike gå,
 ty heta ur vulkanisk grund mot skyn dess
 källsprång slå,
 och rolösa och ropande dess vilda fåglar
 flyga,
 och hungriga ur hålorna dess dolska rovdjur
 smyga.

Dess havsdjup är för bottenlöst att mätas
med ett lod,
och snabbare än jordens hav det växlar ebb
och flod.
Men upp ur detta skumma djup, där loden
sig förlora,
mot ljuset slingrar skimrande en slemmig
urtidsflora.

Ej finner du på jordens rund ett välde rikt
som mitt,
men varje väsen mot sig själv har i mitt rike
stritt.
Så ödelagt av egen kraft, så svart kan intet
vara
som då min himmel mörknar blint och allt
är nöd och fara.

Då kommer du med ljus och lugn. Du landar
vid min kust,
du stillar bjudande min storm av lidande och
lust,
du enar allt som splittrat var, och över mörko
lande
det dagas till en soluppgång, vars namn är
mänskoande.

Förbistrat, självförintande mitt dunkla välde
är,
om icke du, min tuktare, min överman är
där.
Väl är mitt havsdjup bottenlöst, min alp-
höjd utan like,
men endast anden stiftar lag och klarhet i
mitt rike.

K ö r:

Hell mänskoandens vida värld av ljus och
evighet,
hell detta djup, hell denna höjd, som ej av
gränser vet!
Vad rör oss polens döda is och Vintergatans
skum?
Inom oss ligga väldigare, heligare rum!

INNEHÅLL

I

	Sid.
Strömstaren	7
Vinterfjället	10
Andenatt	13
Fyra legender:	
Rilka, Lapplands Job	17
Munken Fomin	31
Fågelleken	37
Guldet	47

II

Diktaren	55
Tag mina händer!	57
Den ljusa gåtan	59
Men gästar jag jorden —	61
Den främmande fågeln	63
På berget efter regn	66
Höst på berget	68
Blott du —	70
Den räddade	72
Trohetsförklaring	74
Den lyckliges visa	76

	Sid.
Långt från land	78
Bretonsk styrmansballad	80
Turkestanska berg	83
Kyrkorna i Ryssland	85
Flöjten	88
Memento	90
I en tung vår	92
Vaggsång för en vän	94
Månljus på blåis	96
Havsklippan	98

III

Försvar och hymn

Svensk lösen	103
Vårt svenska svar	107
Trots allt	110
Till Jean Sibelius	113
Örtagårdsmannen. Kantat:	
Människan talar	116
Kroppen	118
Läkaren svarar	120
Kör	121
Själén	122
Kör	125

Ruots, kaunok, 1.
hemmer

Kp 1

400